YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
20 päivänä kesäkuuta 2002 *

Asiassa C-401/99,

jonka Schleswig-Holsteinisches Oberverwaltungsgericht (Saksa) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Peter Heinrich Thomsen

vastaan

Amt für ländliche Räume Husum,

Helga Henningsenin,

Ute Henningsenin

ja

Peter Henningsenin osallistuessa asian käsittelyyn,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

ennakkoratkaisun maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3950/92 (EYVL L 405, s. 1) 7 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan c alakohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: N. Colneric, toisen jaoston puheenjohtaja, joka hoitaa kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit C. Gulmann ja V. Skouris (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Thomsen, edustajanaan Rechtsanwalt U. Jensen,

— Amt für ländliche Räume Husum, edustajanaan B. Mildenstein,

— H. Henningsen ja U. Henningsen sekä P. Henningsen, edustajanaan Rechtsanwalt A. Piltz,

— Saksan hallitus, asiamiehinään W.-D. Plessing ja B. Muttelsee-Schön,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään M. Niejahr,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Thomsenin, Saksan hallituksen ja komission 7.6.2001 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.9.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Schleswig-Holsteinisches Oberverwaltungsgericht on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 22.9.1999 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 18.10.1999, EY 234 artiklan nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3950/92 (EYVL L 405, s. 1) 7 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan c alakohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty Thomsenin ja Amt für ländliche Räume Husumin välisessä riita-asiassa, jonka kohteena on vuokrasopimuksen päättymisen johdosta tehty viimeksi mainitun päätös sellaisten viitemäärien jakamisesta, jotka liittyvät maitotilaan, jonka Thomsen on vuokrannut perijöinä kyseisen tilan omistajiksi tulleilta H., U. ja P. Henningseniltä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Maitoalalla jatkuneen tarjonnan ja kysynnän epätasapainon vuoksi otettiin vuonna 1984 käyttöön maidon lisämaksujärjestelmä maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 856/84 (EYVL L 90, s. 10). Neuvoston 27.6.1968 antaman asetuksen N:o 804/68 (EYVL L 148, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 856/84, 5 c artiklan mukaan lisämaksu peritään määritettävän viitemäärän ylittävästä maitomäärästä.

4 Lisämaksun soveltamista koskevat yleiset säännöt on määritelty asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13).

5 Asetus N:o 857/84 kumottiin asetuksella N:o 3950/92, jolla pidennettiin tämän lisämaksujärjestelmän voimassaoloaikaa 1.4.2000 saakka, vaikka sitä alun perin oli tarkoitus soveltaa 1.4.1993 saakka.

6 Asetuksen N:o 3950/92 5 artiklan toisessa alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos tuottajat eivät ole myyneet maitoa tai muita maitotuotteita yhtenä 12 kuukauden pituisen jakson aikana, heidän käytettävissään olevat viitemäärät siirretään valtakunnalliseen varastoon ja ne voidaan myöntää uudelleen ensimmäisen alakohdan mukaisesti — — . Jos tuottaja aloittaa maidon tai muiden maitotuotteiden tuotannon uudelleen jäsenvaltion määrittämän ajan kuluessa, hänelle myönnetään viitemäärä 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti viimeistään hänen anomustaan seuraavana 1 päivänä huhtikuuta."

7 Asetuksen N:o 3950/92 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tilalla käytettävissä oleva viitemäärä siirtyy tilan mukana, kun se myydään, vuokrataan toiselle tai siirretään perinnön kautta uudelleen viitemäärät käyttöön ottaville tuottajille sellaisia yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen, jotka jäsenvaltio määrittää ottaen huomioon maidontuotantoon käytettävän pinta-alan tai muut asialliset perusteet ja tarvittaessa osapuolten välisen sopimuksen. Se osa viitemäärästä, jota ei mahdollisesti siirretä tilan mukana, lisätään valtakunnalliseen varastoon.

— —

2. Maanvuokraussopimuksen päättyessä ilman, että sen jatkaminen on mahdollista vastaavilla edellytyksillä tai sellaisissa tilanteissa, joilla on vastaavanlaisia oikeudellisia vaikutuksia, ja jos osapuolet eivät pääse keskenään sopimukseen, kyseisillä tiloilla käytettävissä olevat viitemäärät siirretään osittain tai kokonaan uudelleen viitemäärät käyttöön ottaville tuottajille sellaisia yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen, jotka jäsenvaltio antaa tai jotka se antaa ottaen huomioon osapuolten oikeudelliset edut."

8 Asetuksen N:o 3950/92 8 artiklan ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus "myöntää tuottajille, jotka sitoutuvat lopettamaan kokonaan tai osittain maidontuotantonsa, yhtenä tai useampana eränä maksettava korvaus ja kasvattaa valtakunnallista varastoa näin vapautuneilla viitemäärillä".

9 Asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna 14.6.1993 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1560/93 (EYVL L 154, s. 30), määritellään tuottajan käsite seuraavalla tavalla:

"Tässä artiklassa tarkoitetaan:

— —

c) 'tuottajalla' maataloustuottajaa, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai luonnollisten henkilöiden taikka oikeushenkilöiden ryhmittymää, joiden tila sijaitsee jäsenvaltion maantieteellisellä alueella:

— joka myy maitoa tai muita maitotuotteita suoraan kuluttajalle

ja/tai

—joka toimittaa niitä ostajalle."

Kansallinen lainsäädäntö

10 Saksan liittotasavalta on määritellyt viitemäärien siirtoa koskevat säännökset 21.3.1994 annetussa Milchgarantiemengenverordnungissa (taattuja maitomääriä koskeva Saksan asetus, BGBl. 1994 I, s. 586), sellaisena kuin se on muutettuna 3.8.1994 annetulla 31. muutosasetuksella (BGBl. 1994 I, s. 2050) ja 26.9.1994 annetulla 32. muutosasetuksella (BGBl. 1994 I, s. 2575; jäljempänä MGV).

11 MGV:n 7 §:n 2 momentissa säädetään, että yrityksen osaa vuokrasopimuksen perusteella siirrettäessä vastaava viitemäärä siirtyy vuokraajalle. Tämä osa vastaa siirretyn yrityksen osan maidontuotantoon käytettyjen maa-alueiden ja yrityksen maa-alueiden kokonaismäärän välistä suhdetta.

12 MGV:n 7 §:n 4 momentissa säädetään, että mikäli vuokraaja ei voi jatkaa sopimusta, mutta tahtoo jatkaa maidontuotantoa, puolet vastaavista viitemääristä, kuitenkin enintään 2 500 kg hehtaaria kohti, siirretään vuokranantajalle. Tätä rajoitusta ei sovelleta silloin, kun vuokranantaja tarvitsee viitemääriä tuottaakseen maitoa omiin tarpeisiinsa taikka puolisonsa tai lastensa tarpeisiin.

13 MGV:n 9 §:n mukaan maidontuottajan on esitettävä ostajalle osavaltion toimivaltaisten viranomaisten, tässä tapauksessa Amt für ländliche Räume Husumin, laatima todistus, jossa ilmoitetaan siirretty viitemäärä, siirron päivämäärä, siirtäjänä olevan maidontuottajan nimi ja kyseisen määrän rasvapitoisuus.

14 Siinä tapauksessa, että vuokranantaja luovuttaa maa-alueet välittömästi uudelle vuokraajalle, edellisen vuokraajan viitemäärien siirrosta vuokranantajalle tehdään ensin ensimmäinen todistus, ja tämän jälkeen toimivaltainen viranomainen laatii toisen todistuksen viitemäärien siirrosta vuokranantajalta uudelle vuokraajalle.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 Thomsen on harjoittanut maidontuotantoa 1.7.1982 lähtien aluksi yhdessä isänsä kanssa henkilöyhtymänä ja tämän yhtymän purkauduttua itsenäisenä maataloustuottajana. Thomsenin isä vuokrasi Henningsenin kanssa 30.4.1981 tehdyllä sopimuksella kokonaispinta-alaltaan 34,29 hehtaarin suuruisen maanviljelysalan 30.9.1993 saakka. Henningsen kuoli vuonna 1991, ja hänen perijänsä H., U. ja P. Henningsen, pääasian väliintulijat, irtisanoivat vuokrasopimuksen 20.8.1993 päivätyllä kirjeellä ilman irtisanomisaikaa. Perustuen sopimukseen, jonka toimivaltainen Landwirtschaftsgericht oli vahvistanut ja jonka mukaan muun muassa jatkettiin vuokrasopimuksen voimassaoloa 30.9.1995 asti, Thomsen luovutti vuokratut maa-alueet kyseisenä päivänä takaisin Henningsenin perillisille.

16 Vastauksena Henningsenin perillisten 24.11.1995 tekemään hakemukseen Amt für ländliche Räume Husum vahvisti 16.1.1996 tekemällään päätöksellä 85 725 kilogramman viitemäärän — joka vastaa 34,29 nettohehtaarin suuruista

maanviljelysalaa — siirtyneen 1.10.1995 lähtien mainituille perillisille tilan osan vuokranantajina. Kyseinen päätös tehtiin MGV:n 7 §:n 2 ja 4 momentin perusteella.

17 Pääasiassa vastaajana olevaan viranomaiseen tekemänsä tuloksettoman valituksen jälkeen Thomsen nosti toimivaltaisessa Verwaltungsgerichtissä kanteen, jossa hän vaati 16.1.1996 tehdyn päätöksen kumoamista, sellaisena kuin se ilmenee 14.2.1996 tehdyssä päätöksessä, joka koskee hänen tekemäänsä valitusta. Thomsen väitti, että asiaa koskevien yhteisön oikeussääntöjen mukaan viitemäärä voitiin siirtää vain maidontuottajalle. Hänen mukaansa Henningsenin perilliset eivät ole koskaan olleet maidontuottajia eivätkä he aikoneet käyttää kyseessä olevia alueita maidontuotantoon tulevaisuudessakaan.

18 Toimivaltainen Verwaltungsgericht hylkäsi Thomsenin kanteen 23.3.1998 antamallaan tuomiolla sillä perusteella, että kun otetaan huomioon asetuksen N:o 3950/92 muut säännökset, sen 7 artiklan 2 kohdan mukaista "tuottajan" käsitettä on tulkittava laajasti eli siten, että se käsittää sekä vanhat tuottajat että potentiaaliset tuottajat. Kyseisen tuomioistuimen mielestä "maidontuottajalla" on ymmärrettävä tarkoitettavan jokaista henkilöä, jolle kuuluu viitemäärä, vaikka tämä ei myisi eikä toimittaisikaan maitoa tarkastelun kohteena olevana päivänä.

19 Thomsen valitti mainitusta tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen, joka toteaa, että Verwaltungsgerichtin tulkinnan mukaan asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu "tuottajan" käsite tarkoittaa sekä vanhoja maidontuottajia että tulevia eli potentiaalisia "tuottajia".

20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko tällainen tulkinta oikea. Se katsoo, että asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohta on sanamuodoltaan selvä ja että kyseisen säännöksen sananmukainen tulkinta tarkoittaisi, että vii-

temääriä voitaisiin siirtää asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan mukaisesti vain, kun tilan uudelleen käyttöön ottava oikeudenhaltija on jo tuottaja siirtämispäivänä tai jos hänestä ainakin tulee tuottaja kyseisenä päivänä.

21 Asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan edellytykset eivät sitä vastoin täyty tämän kansallisen tuomioistuimen mukaan silloin, jos tiettyjä sellaisen tilan osia, johon liittyy viitemääriä, siirretään oston, vuokrauksen tai vuokrattujen maa-alueiden palautuksen yhteydessä sellaiselle henkilölle, joka ei ole tuottaja ja joka ei aio aloittaa uudelleen maidontuotantoa tai antaa maa-alueita jälleen kolmannelle henkilölle tätä tarkoitusta varten. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lisää tältä osin, että asetuksen N:o 857/84 ollessa voimassa Bundesverwaltungsgericht oletti, että tämän asetuksen yhteydessä "hetkellinen saanto" oli myös mahdollinen ja siitä voitiin antaa todistus. Tällainen tulkinta sopii kuitenkin huonosti yhteen asetuksen N:o 3950/92 sanamuodon kanssa.

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan sananmukainen soveltaminen yhdessä 9 artiklan c alakohdan kanssa on tällä asetuksella tavoiteltujen päämäärien mukaista. Samanaikaisesti on otettava huomioon MGV:stä ilmenevä asetuksen antajan pyrkimys antaa viitemääriä tuottajille, jotka tarvitsevat niitä pinta-alojensa käyttöä varten. MGV:n täytäntöönpanosäännökset osoittavat kuitenkin, että Saksan lainsäätäjä ymmärtää asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan eri tavalla.

23 Tässä oikeudellisessa ja tosiasiallisessa tilanteessa Schleswig-Holsteinisches Oberverwaltungsgericht on katsonut, että on syytä lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohtaa tul-

kittava siten, että maanvuokraussopimuksen päättyessä kyseisillä tiloilla käytettävissä olevat viitemäärät voidaan siirtää kokonaan tai osittain sellaisia sääntöjä noudattaen, jotka jäsenvaltio on antanut tai jotka se antaa osapuolten oikeudelliset edut huomioon ottaen, vain silloin, jos vuokranantajat ovat maa-alueiden palautuessa asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettuja tuottajia?

2) Mikäli 7 artiklan 2 kohdan mukainen tuottajan käsite on ymmärrettävä laajemmin, onko siirto mahdollinen myös silloin, kun vuokranantajien tarkoituksena ei ole aloittaa maidon markkinointia vaan he haluavat siirtää viitemäärät yhdessä maa-alueiden kanssa kolmannelle osapuolelle?

3) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi: Onko joka tapauksessa niiden kolmansien osapuolten, joille viitemäärät on tarkoitus siirtää, oltava 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettuja tuottajia?"

Ennakkoratkaisukysymykset

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy näillä kolmella kysymyksellä, jotka on syytä tutkia yhdessä, että onko asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että maitotilaa koskevan maanvuokrasopimuksen päättyessä tilaan liittyvän viitemäärän siirto kokonaan tai osittain vuokranantajalle ei ole mahdollinen pelkästään silloin, kun vuokranantaja on maidontuottaja vuokrasopimuksen päättyessä, vaan myös silloin, kun hän sitoutuu harjoittamaan maidontuotantoa tai siirtää käytettävissä olevan viitemäärän kolmannelle, joka on tuottaja.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

25 Thomsen korostaa, että asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdan mukaan maanvuokrasopimuksen päättyessä kyseessä oleviin maa-alueisiin liittyvät viitemäärät voidaan siirtää vuokranantajalle ainoastaan, jos tämä on itse saman asetuksen 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu tuottaja.

26 Vaikka oletettaisiin, että asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa olevasta määritelmästä poikkeavaa laajempaa tuottajan käsitettä voitaisiin tarkastella, Thomsenin mukaan tämä voisi tapahtua ainoastaan sellaisten oikeudellisten seurausten välttämiseksi, joita yhteisön lainsäätäjä ei selvästikään ole tarkoittanut. Tästä ei kuitenkaan ole kysymys pääasiassa. Tältä osin Thomsen huomauttaa, että asetuksen N:o 3950/92 useista säännöksistä käy selvästi ilmi, että asetuksen tarkoituksena on yhtäältä jättää ennen sen antamista olemassa oleva maidontuotanto muuttumattomaksi ja toisaalta vahvistaa toimivien ja kehityskelpoisten tilojen kilpailuasemaa. Kyseisen asetuksen tarkoituksena ei ole kasvattaa maanomistajien varallisuutta eikä tuottaa heille lisäomaisuutta, kun he — Henningsenin perillisten tapaan — eivät ole maidontuottajia eivätkä suunnittele maidontuotantoon ryhtymistä.

27 Amt für ländliche Räume Husum, Henningsenin perilliset ja Saksan hallitus väittävät lähinnä, että asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdassa oikeutetaan jäsenvaltiot antamaan säännöt, joiden mukaan maanvuokrasopimusten päättyessä käytettävissä olevat viitemäärät siirretään vuokranantajille, vaikka ne eivät olisikaan vuokrasopimuksen päättyessä maidontuottajia. Ne katsovat, että mainitun 7 artiklan 2 kohdan yhteydessä tuottajan käsitettä on tulkittava niin, että se käsittää sekä vanhat että tulevat maidontuottajat. Näiden väitteidensä tueksi ne vetoavat erityisesti asetuksen N:o 3950/92 5 artiklan toiseen alakohtaan ja

8 artiklan ensimmäisen alakohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan, joista niiden mukaan käy ilmi, että viitemäärät voidaan tietyillä edellytyksillä siirtää myös tuleville tuottajille.

28 Henningsenin perilliset lisäävät, että asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdan tarkoituksena ei ole rajoittaa oikeuksia alueiden palautukseen tai määritellä niiden henkilöiden ryhmää, joille viitemäärä voidaan siirtää. Kyseiseen säännökseen sisältyvän tuottajan käsitteen määritelmän avulla nimittäin osoitetaan ainoastaan henkilöt, joilla on velvollisuus lisämaksun suorittamiseen. Ne väittävät, että periaatteet, jotka koskevat viitemäärien liitännäistä luonnetta maa-alueisiin verrattuna ja näin ollen viitemäärien siirtämistä vuokranantajalle vuokrattuja maa-alueita palautettaessa, ovat perusteltuja luottamuksensuojan nojalla, koska jokainen vuokranantaja voi vuokrasopimusta solmittaessa suunnitella mahdollisuutta aloittaa maidontuotanto uudelleen vuokrasopimuksen kohteena olleiden maa-alueiden palauttamisen jälkeen.

29 Ne päättelevät tämän perusteella, että asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti vuokrasopimusten päättymispäivänä kyseessä oleviin maa-alueisiin liittyvät viitemäärät siirretään vuokranantajille sekä silloin, kun he eivät kyseisenä päivänä ole maidontuottajia tai eivät aio tuottaa maitoa, että silloin, kun heillä on aikomus siirtää mainitut maa-alueet myymällä tai vuokraamalla kolmannelle henkilölle, joka kyseisen toimen päivänä ei ole maidontuottaja.

30 Saksan hallitus ei sitä vastoin viimeksi mainitun seikan osalta kannata Henningsenin perillisten tulkintaa. Se korostaa, että viitemäärien siirtäminen vuokranantajalle on mahdollista silloin, kun vuokranantaja ei itse aio aloittaa uudelleen maidontuotantoa, mutta ainoastaan siinä tapauksessa, että hän aikoo siirtää viitemäärät maa-alueiden kanssa kolmannelle henkilölle. Tässä tapauksessa lopullisen maa-alueiden käyttöönottajan on oltava asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu tuottaja.

31 Komissio esittää etenkin yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön ja erityisesti asiassa C-341/89, Ballmann, 15.1.1991 annettuun tuomioon (Kok. 1991, s. I-25) ja asiassa C-15/95, EARL de Kerlast, 17.4.1997 annettuun tuomioon (Kok. 1997, s. I-1961) viitaten, että kolmeen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan niin, että vuokrasopimuksen päättyessä kyseessä olevalla tilalla käytettävissä oleva viitemäärä voidaan siirtää osittain tai kokonaan tilan käyttöön ottavalle henkilölle — olipa kyseessä vuokranantaja tai uusi vuokralainen — sellaisia yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen, jotka jäsenvaltio on antanut tai jotka se antaa, ja osapuolten oikeudelliset edut huomioon ottaen ainoastaan, jos tämä henkilö kyseisen käyttöön ottamisen päivänä on asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu tuottaja.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

32 Maidon lisämaksujärjestelmää koskevan lainsäädännön systematiikasta seuraa, että viitemäärä voidaan myöntää maataloustoiminnan harjoittajalle vain, jos tämä on tuottaja. Tästä seuraa, että esitettyjä kysymyksiä koskevan hyödyllisen vastauksen antamiseksi on lähtökohdaksi otettava kyseessä olevassa lainsäädännössä tarkoitettu tuottajan käsite, joka tässä tapauksessa on määritelty asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa (em. asia Ballman, tuomion 9 kohta).

33 Tältä osin yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy ilmi, että silloin kun on kysymys asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta vuokrauksesta, vuokraaja voi saada tilaan kuuluviin maihin liittyvät viitemäärät vain, jos hän maataloustuottajana täyttää tuottajalle asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa asetetut edellytykset. Samoin siinä tapauksessa, että viitemäärä on jo myönnetty, maat vastaanottavan luovutuksensaajan pitää olla tällainen tuottaja, jotta sille voitaisiin siirtää näihin maihin liittyvä viitemäärä (ks. vastaavasti em. asia EARL de Kerlast, tuomion 24 kohta).

34 Vaikka on totta, että kyseinen oikeuskäytäntö on kehittynyt sen asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan johdosta, jossa säännellään ainoastaan viitemäärien siirtymistä vuokrasopimuksen perusteella vuokraajalle ja myynnin tai perinnön kautta luovutuksensaajalle, on todettava, että kyseistä säännöstä ja mainitun 7 artiklan 2 kohtaa ei voida tulkita eri tavalla viitemäärien siirtoa koskevien sääntöjen osalta.

35 Tältä osin on myös todettava ensinnäkin, että sekä asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa että saman säännöksen 2 kohdassa viitataan täsmällisesti tilalla käytettävissä olevan viitemäärän ja kyseisillä tiloilla käytettävissä olevien viitemäärien siirtoon "uudelleen viitemäärät käyttöön ottaville tuottajille". Olisi oikeusvarmuuden periaatteen vastaista tulkita eri tavalla kahta säännöstä, joiden sanamuoto on olennaisilta osin sama ja jotka lisäksi ovat yhteisön asetuksen samassa artiklassa.

36 Toiseksi samanlaista tulkintaa, joka asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan kahdelle kohdalle on annettava, tukee myös se, että tilan ostaja ja perijä, joita tarkoitetaan mainitun säännöksen 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, ovat lähes samanlaisessa tilanteessa kuin vuokranantaja, kun otetaan huomioon, että viimeksi mainittu yleensä on tilan omistaja.

37 Kolmanneksi asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdan mukaisen termin "tuottaja" ei voida katsoa kattavan erilaista käsitettä kuin saman asetuksen 9 artiklan c alakohdassa, kun otetaan huomioon, että jälkimmäisessä säännöksessä täsmennetään, että siihen sisältyvät määritelmät on esitetty "tämän asetuksen soveltamista varten".

38 Neljänneksi — vastoin Henningsenin perillisten ja Saksan hallituksen esittämää — asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 1 kohdassa esitetyn sen periaatteen

nojalla, jonka mukaan viitemäärä siirretään ainoastaan tilan maa-alueiden, joihin viitemäärä liittyy, siirron yhteydessä, ei ole katsottava, ettei vuokranantajan toimiminen tuottajana ole edellytys vuokraajalla aiemmin olleen viitemäärän siirrolle hänelle.

39 Päinvastoin mainittu periaate on ainoastaan välttämätön seuraus tämän tuomion 32 kohdassa esitetystä maidon lisämaksujärjestelmää koskevan lainsäädännön systematiikasta seuraavasta perusperiaatteesta, jonka mukaan viitemäärä voidaan myöntää maataloustoiminnan harjoittajalle vain, jos tämä on maidontuottaja. Toisin sanoen periaatteella, jonka mukaan viitemäärä siirtyy ainoastaan sen tilan mukana, johon se liittyy, halutaan estää se, että viitemääriä ei käytettäisi maidon tuottamiseksi tai markkinoimiseksi vaan pelkästään taloudellisen hyödyn saamiseksi viitemäärien saavuttaman markkina-arvon perusteella (ks. vastaavasti asia C-313/99, Mulligan ym., tuomio 20.6.2002, Kok. 2002, s. I-5719, 30 kohta).

40 Mitä tulee Saksan hallituksen väitteeseen, jonka mukaan asiassa C-463/93, St. Martinus Elten, 23.1.1997 annetusta tuomiosta (Kok. 1997, s. I-255) käy ilmi, että vuokrasopimuksen päättyessä kyseessä olevaan tilaan liittyvä viitemäärä palautuu vuokranantajalle ilman edellytystä, että tämä on asetuksen N:o 3950/92 9 artiklassa tarkoitettu tuottaja, on muistettava, että kyseisessä asiassa yhteisöjen tuomioistuimelle esitettiin kysymys ainoastaan viitemäärään sovellettavasta järjestelmästä silloin, kun vuokraaja ei aio jatkaa maidontuotantoa vuokrasopimuksen päättyessä. Tätä tuomiota ei voida näin ollen pitää pääasian kannalta merkityksellisenä.

41 Näin ollen on katsottava, että asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdan mukaan maitotilaa koskevan vuokrasopimuksen päättyessä siihen liittyvä viitemäärä voi periaatteessa palautua kokonaan tai osittain vuokranantajalle ainoastaan, jos tämä on asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu tuottaja.

42 Kyseistä 7 artiklan 2 kohtaa ei voida kuitenkaan tulkita niin, että siinä suljettaisiin vuokranantajalta pois mahdollisuus siirtää tila siihen liittyvien viitemäärien kanssa kolmannelle silloin, kun hän ei itse aio jatkaa maidon tuotantoa tai markkinointia vuokrasopimuksen päättyessä. On nimittäin muistettava, että tässä säännöksessä ei viitata nimenomaisesti "vuokranantajiin", vaan "tuottajiin", jotka ottavat tilan käyttöönsä. Tästä seuraa, että kyseisessä säännöksessä ei suljeta vuokranantajalta pois mahdollisuutta edellä mainittuna päivänä siirtää tilaa siihen liittyvien kaikkien tai osittaisten viitemäärien kanssa kolmannelle henkilölle erityisesti myymällä tai vuokraamalla. Tällaisessa tapauksessa kyseisen kolmannen henkilön, joka asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla "ottaa tilan käyttöön", on oltava kyseisen asetuksen 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu tuottaja.

43 Tältä osin on näin ollen tärkeää lisätä, että vaikka on totta, että erityisten säännösten puuttuessa asetuksesta N:o 3950/92 tällaisen siirron toteuttamista koskevat säännöt on määritettävä jäsenvaltioiden lainsäädännössä, vuokranantajan viitemääriin kohdistuva "hetkellinen saanto" voidaan yhteisön oikeuden kannalta hyväksyä ainoastaan, jos se on välttämätön ja kestoltaan niin lyhyt kuin mahdollista. Sen salliminen, että viitemäärät myönnetään siirtoa varten pitkäksi ajaksi vuokranantajille, jotka eivät aio tuottaa maitoa, olisi nimittäin vastoin maidon lisämaksujärjestelmää koskevan lainsäädännön systematiikkaa sekä periaatetta, jonka mukaan viitemäärä voidaan myöntää maataloustoiminnan harjoittajalle ainoastaan, jos tämä on maidontuottaja.

44 Lopuksi on tutkittava myös kysymystä siitä, että minä täsmällisenä päivänä vuokranantajan, joka ottaa tilan käyttöönsä vuokrasopimuksen päättyessä ja aikoo tuottaa maitoa, on oltava asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu tuottaja saadakseen kyseiseen tilaan liittyvät viitemäärät.

45 On totta, että asetuksessa N:o 3950/92 ei ole mitään nimenomaista säännöstä tältä osin. On kuitenkin tärkeää huomata, että mainitun asetuksen 7 artiklan 2 kohtaa ei voida tulkita niin, että siinä edellytettäisiin vuokranantajien olevan

maidontuottajia juuri vuokrasopimuksen päättymispäivänä, jotta ne voisivat ottaa kyseisen tilan siihen liittyvien viitemäärien kanssa käyttöön. Kun otetaan nimittäin huomioon tämän säännöksen päätarkoitus, joka on estää viitemäärien myöntäminen sellaisille henkilöille, jotka haluavat saada kyseisestä myöntämisestä pelkästään taloudellista hyötyä, riittää se, että vuokranantajat edellä mainittuna päivänä osoittavat valmistautuvansa varmuudella ja hyvin lyhyen ajan kuluessa toimimaan maidontuottajina.

46 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on näin ollen vastattava, että asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että maitotilaa koskevan maanvuokrasopimuksen päättyessä tilaan liittyvän viitemäärän siirto kokonaan tai osittain vuokranantajalle on mahdollinen ainoastaan silloin, kun vuokranantaja on asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu tuottaja tai kun hän siirtää käytettävissä olevan viitemäärän vuokrasopimuksen päättymispäivänä kolmannelle henkilölle, joka on tuottaja. Kyseessä olevien viitemäärien myöntämiseksi asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti vuokranantajille riittää se, että he edellä mainittuna päivänä osoittavat valmistautuvansa varmuudella ja hyvin lyhyen ajan kuluessa toimimaan mainitun asetuksen 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettuina "tuottajina".

Oikeudenkäyntikulut

47 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Schleswig-Holsteinisches Oberverwaltungsgerichtin 22.9.1999 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että maitotilaa koskevan maanvuokrasopimuksen päättyessä tilaan liittyvän viitemäärän siirto kokonaan tai osittain vuokranantajalle on mahdollinen ainoastaan silloin, kun vuokranantaja on asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettu tuottaja tai kun hän siirtää käytettävissä olevan viitemäärän vuokrasopimuksen päättymispäivänä kolmannelle henkilölle, joka on tuottaja. Kyseessä olevien viitemäärien myöntämiseksi asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti vuokranantajille riittää se, että he edellä mainittuna päivänä osoittavat valmistautuvansa varmuudella ja hyvin lyhyen ajan kuluessa toimimaan mainitun asetuksen 9 artiklan c alakohdassa tarkoitettuina "tuottajina".

Colneric Gulmann Skouris

Julistettiin Luxemburgissa 20 päivänä kesäkuuta 2002.

R. Grass F. Macken

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja